

Ozorowski, Mieczysław

"Demain le famille. Sexualité - amour - mariage - famille", Jacques Jullien, Paris 1992 : [recenzja]

Studia Teologiczne 13, 426-427

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

względniająca chronologię odkryć archeologicznych podniosłaby walory naukowe dzieła. Tom drugi kończy się pięknymi, kolorowymi, rysunkami, mapami i fotografiami przejętymi z cytowanych publikacji (s. 618).

Autorowi całego dzieła, pomimo wskazanych powyżej zastrzeżeń czy też sugestii, należy się głębokie uznanie. Archeologia Księdza Biskupa S. Gądeckiego dostarcza rzetelnej i uporządkowanej wiedzy biblijnej; w sposób systematyczny i naukowy wprowadza w świat starożytności. Na szczególną uwagę zasługuje język dzieła, szata literacka i graficzna. Archeologia biblijna może stanowić wiodący podręcznik dla studentów teologii, zwłaszcza w Seminariach Duchownych.

ks. Antoni Jan Olów

Jacques Jullien, *Demain le famille. Sexualité — amour — mariage — famille*. Paris, Mame 1992, ss. 291.

Autorem książki, której tytuł dosłownie można przetłumaczyć *Jutro rodzina. Seksualność — miłość — małżeństwo — rodzina* lub *Przyszłość rodziny* jest Jacques Jullien, francuski arcybiskup miasta Rennes, który przez kilka lat był Przewodniczącym Komisji Episkopatu Francji do spraw Rodziny. Jacques Jullien był również przez trzynaście lat profesorem socjologii moralności. Zdobył wiele doświadczeń pastoralnych opiekując się ludźmi młodymi i rodzinami. Przez ponad dziesięć lat był też proboszczem w Brest (wg noty bibliograficznej na końcu książki).

Opracowanie to powstało dzięki inspiracji, jaki pisze sam autor, młodych ludzi, zgromadzonych w 1991 roku w Rennes. Napisanie więc tej książki było dotrzymaniem obietnicy, wyjściem z odpowiedziami na pytania młodzieży. Ksiądz biskup Jacques Jullien wykorzystuje do tego opracowania swoje wcześniejsze artykuły i wypowiedzi, poprawiając je i uzupełniając. Dla polskiego czytelnika nie ma to większego znaczenia, ponieważ są one w naszym kraju niedostępne. Ze względu na to, że jest to w dużej części pewien zbiór wcześniejszych mniejszych opracowań, występuje pewne zróżnicowanie stylu i nieuniknione powtórzenia, ale nie jest to żenujące.

Treść książki stanowi mały podręcznik o życiu uczuciowym, o sensie i znaczeniu małżeństwa i rodziny. Całość jest podzielona na dziewięć rozdziałów. Na końcu znajduje się siedem aneksów. Książka posiada bardzo dokładny spis treści i trzy indeksy: tematyczny, cytatów biblijnych i cytowanych autorów. W książce spotkamy liczne przypisy i cytaty. Pomimo to książka ta nie jest jakąś rozprawą naukową na temat rodziny jak mógłby sądzić niewprawiony młody czytelnik. Ideą przewodnią autora było przyniesienie światła, nadziei, dodanie odwagi i energii młodym ludziom w ich odpowiedzi na powołanie człowieka jakim jest miłość (s. 8).

Przyjrzyjmy się zawartości tej książki. Pierwszy rozdział zawiera odpowiedzi na pytania młodzieży (s. 9-33). Drugi rozdział zatytułowany *Mężczyzna i kobieta* przybliży tajemnicę ludzkiej seksualności (s. 35-49). W oryginale było to list na Wielki Post dla diecezji Beauvais w roku 1980. Trzeci rozdział poświęcony został umieszczeniu rodziny w aktualnym kontekście, a zatytułowany jest *Teraźniejszość i przeszłość rodziny* (s. 51-69). W czwartym rozdziale autor rozważa i odpowiada na niektóre najważniejsze pytania związane z rodziną: *Dlaczego się pobierać?* (s. 71-92). W piątym rozdziale Ksiądz biskup omawia problem dziecka w perspektywie życia, śmierci, rozwoju rodzin i narodów (s. 93-121). W szóstym rozdziale została ukazana dynamika przebaczenia i pojednania w rodzinie i w świecie: *Rodzina i pojednanie* (s. 123-150). Siódmy rozdział podejmuje problematykę rozwodów i osób rozwiedzionych w Kościele (s. 151-167). W ósmym

rozdziale zostały pogłębione różne strony ludzkiej seksualności jako zadania do wypełnienia: *Seksualność — miłość — małżeństwo — rodzina* (s. 169-214). Dziewiąty rozdział bierze w obronę przed licznymi krytykami język Kościoła o seksualności: *Miłość ludzka i słowa Kościoła* (s. 215-235). Na końcu książki znajduje się siedem aneksów, w których zawarte są między innymi wypowiedzi dzieci rozwiedzionych rodziców, rozwiedzionych żon, listy bezpłodnych kobiet i inne wypowiedzi Księdza biskupa Jacques Jullien.

Książka jest skierowana głównie do starszej młodzieży. Napisana jest jasnym, prostym, przejrzystym językiem. Napisana jest nie bez pewnego ojcowskiego zaangażowania, które wyczuwa się w tekście, i z pewnym wigorem śródziemnomorskim. Autor nie tracąc nic ze swojej precyzji często odwołuje się do przykładów ze swojej działalności pastoralnej, do wypowiedzi konkretnych ludzi. Zauważamy również wielką erudycję i znajomość tematu.

To opracowanie posiada niekiedy charakter polemiczny. Autor polemizuje z poglądami ludzi i środowisk typowych dla Francji. Niemniej jednak poruszane problemy zachowują swoją aktualność i w naszej polskiej rzeczywistości. Możemy tu znaleźć liczne argumenty i przykłady do dyskusji z naszymi nieudolnymi naśladowcami francuskich liberałów i masonów.

Biskup Jacques Jullien nie pisze traktatu teologicznego o rodzinie. Jest to raczej pełna mądrości wypowiedź doświadczonego ojca (czyż nie nazywa się we Francji biskupa ojcem). Z całą pewnością pomocą dla autora jest jego warsztat socjologa moralności. W swojej książce łączy on doskonale teologię z antropologią, socjologią, demografią i psychologią, etc. Niniejsza książka jak najbardziej nadaje się do przetłumaczenia i wydania jej w języku polskim. Będzie ona cennym przyczynkiem w upowszechnianiu zdrowej nauki o małżeństwie i rodzinie. Czwarta edycja w ciągu dwóch lat świadczy o niezwyklej popularności tej pozycji na rynku francuskim, należałoby tego życzyć polskiemu wydawcom.

Ks. Mieczysław Ozorowski

Bernard Campbell, *Ekologia człowieka. Historia naszego miejsca w przyrodzie od prehistorii do czasów współczesnych*, Warszawa PWN 1995.

Życie ludzi i jego jakość zależą od wielu czynników, które ogólnie możnaby określić jako przyrodnicze, cywilizacyjne i kulturowe. Czy wszystkie mają takie samo znaczenie dla rozwoju ludzkości? W książce pt. *Ekologia człowieka* Bernard Campbell, profesor antropologii Uniwersytetu Kalifornijskiego w Los Angeles, pragnie przekonać czytelnika, że znaczenie podstawowe mają czynniki przyrodnicze, ściśle wiążące człowieka z jego środowiskiem. *Zbadanie historii środowisk człowieka może (...) dać nam bezpośredni wgląd w bieżące procesy ewolucji* — stwierdza autor, wprowadzając w problematykę swego opracowania.

Praca Campbella składa się z jedenastu rozdziałów. Rozdział pierwszy stanowi część wprowadzającą. Zawiera on kilka uwag dotyczących historii teorii ewolucji oraz definicje i omówienie podstawowych terminów i pojęć z zakresu ekologii. Oprócz definicji ekologii i zapowiedzianej w tytule ekologii człowieka znajdują się tam wyjaśnienia m.in. takich pojęć jak ekologia kulturowa, ekologia społeczna, ekosystem, środowisko, biom, poziom troficzny, łańcuch pokarmowy oraz sieć pokarmowa.